

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työllänsien 25-
nenkannattaja ilmestys Astoriassa, Ore., jo-
ka tiistai The Western Workmen's Publ.
Society'n kustantamana.

Tilauhinat Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.05

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

UUSIA	191
UUDISTUKSIA	64
KATKENNEITA	169

TOVERITTAREN LEVIT-
TÄJILLE

Täysin tyydyttävällä tavalla on moni harras Toverittaren lukija ottanut lehensä levitystyön huomioon, todistuksena on monilta eri paikkakunnilta saapuneet uudet Toverittaren tilaukset ja uudistukset, jotka ovat saapuneet lehtemme konttoriin. Niin kernaasti kun tahtoimme luetella ne monet lehtemme levittäjät nimeltään on se tavallaan vaikeaa, sillä täällä on nyt täysi työ tilauksien vastaanottamisessa ja "Erämaassa ja Mail-malla" postittamisessa. Toivomme, että kaikki Toverittaren levittäjät ottavat tämän huomioon ja edelleen täyttävät velvollisuutensa oman lehensä levittämisessä, vaikka heidän nimeään ei julkaista erikoisesti lehden palstoilla.

Elokuun ensimmäisenä päivänä alkaa kautta koko tämän mantereen yleinen ryntäys Toverittaren levittämiseksi, innokasta toimintaa itä, keski ja länsipiirissä sekä Canadassa missä Toverittarella on suuri lukuisen lukijarmeija. \$5.00 arvoisen kirjallisuuspalkinnon on ansainnut W. Berkeley'n s. s. osaston kirjallisuuskomitea, joka viikon aikana on lähettänyt neljäkymmentä vuosikerran tilausta Toverittarelle, useimmat tilaukset ovat uusia. Hyvin tehty Berkeley'n toverit ja toverittaret.

Levitysosasto.

TOVERITTAREN LUKI-
JOILLE

Toverittaren aiottu kirjojukset tulisi aina lähettää osoitteella:

Toverittaren toimitus,

Box 99, Astoria, Oregon.
Tilaukset, rahalahetykset y. m. sentapaiset asiat lähetettävä osoitteella:

Toveritar,

Box 99, Astoria, Ore.
Ottakaa tämä huomioon, niin se täällä säästää hieman työtä. Siten vältetään sekaannuksia, kuin kirjeet heti joutuvat suoraan sinne mihin ne on aiottu.

Pieni virhe tuli viime lehteen "Kulkurin kirjoitukseen. Kirjoituksen otsikkona pitäisi olla: Miten Toverittaren tilaus-
ten otossa olisi meneteltävä. Viimeinen sana oli taittaessa jotenkin jäänyt pois.

NAISTEN TYÖAIKA MAA-
TILOILLA

Liftohallituksen maanviljelysviraston toimesta on viimeaikoina toimitettu tutkimuksia naisten työoloista maatililla. Kaikkiaan kolmessakymmenessä-kolmessa valtiossa on näitä tutkimuksia toimeenpantu. Etupäässä maan pohjois- ja keskiosissa kävivät tutkijat tarkastamassa kaikkiaan 10,015 maatilaa. Naisten työpäivä maatililla on keskimäärin 11,3 tuntia pitkä ympäri vuoden. Kesän aikana on työpäivä 13,3 tuntia pitkä. Noin 87 pros. maatililla olevista naisista ei koskaan saa minkäänlaista loma-aikaa. Useinkin naisten täytyy nousta ylös jo kello viiden tienoissa aamulla, eikä lepoa ole päivänmittaan tusk nimeksikään.

Tällaista sanotaan työvirastojen ra porteissa.

Tästä asiasta saisi puhua paljon enemmän.

Työtä..... työtä..... työtä..... huokaa farmilla olevat naiset. Jos ei työllänsien elämä ole missään ka-
dehittavaa, niin farmilla työskentelevän naisen asema ei suinkaan sitä ole. Uutisviljelijän vaimon asema on kaikkein surkein. Kun uutiasukas menee maata viljelemään, saa siinä vaimo olla ensimmäisenä valjaissa ja lapset toisella sijalla. Miehen täytyy useimmissa tapauksessa lähteä työhön. Niin jää koko "farmaus" naisen huoleksi.

Siinä kuin hoitaa aika luudan lapsia muun työn sivussa, saa nainen olla pyöreitä vuorokausia liikkeellä. Kesän aika on vielä kahta kovemp. Marjan poiminta, kannutus, kasvikkien hoito ja kymmenet muut hommat vievät ajan niin tarkkaan, että ei jouda hengähtämään kunnolla. Elpää siinä jouda nainen kovin paljon henkisiä harrastuksiaan tyydyttämään, jos niitä jollakin olisi..... Ei kellään ole päivän kuorma raskaampi kuin uutisviljelijän vaimolla. Heidän työtuntejaan ei kukaan merkkää kirjoihin, eikä tilipäiviä ole usein. Mutta raadantaa heillä vain on. Ja yksitoikkoinen elämä vielä lisäksi. Mutta miksi eivät he valvo-
jaan valita? Harvoin he osaansa moittivat. Harvoin heidän äänensä kuuluu. Purkaka jo tekin ajatuksenne ja hätänne sanoksi ja antakaa aika korvapuusteja nykyiselle järjestelmälle. Kikää hiljaisuudessa kasvattako tyytyväisiä työväliä lapsistanne. Opettakaa heitä viere-
maan tätä järjestelmää, älkääkö o-
pettako pönkittämään sitä.

Naiset kaikkialla, farmeilla ja kau-
pungeissa, nyt on aika toimia. Pa-
rannusta oloihinne vaatkaa! Kikää
ristissä käsin odottako! Kapitalis-
mi kiristää meitä kaikkia, mutta
farmaarista se vallan raatelee.
Pois on pyrittävä sen pedon pa-
loista, muutoin se hävittää meidät koko-
naan.

Huonosti palkattuja
työläisiä

Suomen lehdissä kirjoittaa eräs
'Asiatyttö' juoksutyttöjen ja -poikien
asemasta seuraavaan tapaan:

Tuskin millään työalalla ilmenee
suurempia epäkohtia kuin n. s. juok-
sutyttöjen ja poikien palkkauksessa.
Pojat ovat sentään tässäkin suhteessa
paremmalla puolen kuin tytöt! Yksin-
kertaisesti: tyttöjen palkka ei
riitä ruokaan. Ajatellaan, että on
liikkeellä, joissa maksetaan kahdek-
san tunnin työstä 16-18 vuotiaalle
työlle parisataa markkaa kuukau-
dessa. Se saa riittää ruokaan, vaat-
teisiin ja kenkiin. Jos tällä palkalla
menee syömään yhden kerran päi-
vässä, saa katsoa, ettei vain tilaa
liian kalliita annoksia. Mutta kuin-
ka voi sellaisella syönnillä tulla toi-

meen, kun pitää päiväkaudet juosta
asioilla? Mistä asiatyöt saavat
puuttuvan summan? Millä varoilla
voi hän ostaa puolipohjia kenkiin
vähintään kerran kuukaudessa? Ja
mistä riittää rahat muuhun vaate-
tukseen? Mikäpä liike voi hyväksyä
työhön tyttöä, joka ei ole kunnolli-
sesti puettu. Vanha äiti kotona saa
uhrata rahat, jolla on alkonut os-
taa jotain välttämättömiä itselleen, ol-
la itse repaleissa, jotta tytöt voisi
pitää työpalkkansa. Ja sattuupa ta-
pauksia, että tyttö ei kehtaa tunnus-
taa repaleissa kulkevaa naista äidik-
seen kadulla.

Tytöt koettavat pitää kahtakin
työpalkkaa tullakseen toimeen. Te-
kevät työtä esim. jossain konttoris-
sa ja loma-ajat ovat paikan näyttä-
jinä teattereissa. Toiset auttavat
perheissä taloustoimissa ja hoitavat
lapsia välläköina.

Mutta jaksako nuoret tytöt kauan
tehdä niin pitkiä työpäiviä? Kuka
sitten pitää huolta kuin sairausta-
pauksia sattuu?

Käsi sydämelle herrat työnantajat!
Luistakaa, että teillä on suurin vastuu-
alaisuus siihen, että asiatyöistä
suurin joukko joutuu huonoille teille.
Nälkä on sellainen mahti, että se pa-
koittaa rehellisenkin varastamaan.
Ajatellaanpa sitä siveellistä vaaran-
alaisuutta, jossa nämä tyttöparat o-
vat. Ei ole ihmettelemistä, miksi
kansalaisodan aikana ilmeni niin
paljon "punaisia" naisia. — Nykyinen
yhteiskuntajärjestys on parhain op-
pilaits epärehellisyyteen

* * *

Sisä sama ilmiö työläisten palk-
kauksessa kaikkialla. Huonoo kuu-
luu siellä, huonoo täällä. Liikemie-
het kyllä osaavat pitää tyttöjä nä-
käläpalkoilla työssä. Sitten vielä ih-
metellään, miksi nuoria tyttöjä niin
paljon sortuu huonoille teille. Ja se-
kään ei riitä. Ovatpa työnantajat
niinkin julkeita, että tyttöjen pyy-
tämässä palkankorotusta, suoranaisesti
viittaavat "lisätuloihin". Täällä
"rikkaassa" maassa on sama nälkä
palkkajärjestelmä. Tyttöjen tulisi
olla hyvin puettuja kelvatakseen hie-
noihin liikkeisiin työhön, mutta hel-
le ei makseta kylliksi palkkaa täyt-
tääkseen rehellisesti ne vaatimukset.
Jos tyttö pukee kunnollisesti, saa
hän kärsiä suoranaista nälkää. Ta-
hi, jos syö kyllikseen, ei palkka riitä
pukemiseen. Jompikumpi on tehtä-
vä. Jos haluaa molemmat, saa hank-
kia lisätuloja. Sitten kummastel-
laan, miksi naisten moraali alenee.
Jostain täytyy lisätuloja hankkia.
Lopulta turvautuvat he myymään su-
louttaan, kun muuta mahdollisuutta
ei ole. Kenessä tähän rikokseen on
pohjimmalain syy?..... Ei se ole ty-
töissä, vaan kapitalistisessa järjes-
telmässä. Nämä huonosti palkatut
tytöt ovat suorastaan pakoitetut las-
kemaan itsensä sille tielle. He eivät
sitä itse tahtoisi. Kapitalistinen jär-
jestelmä pakoittaa heitä siihen.

Naisten työ ja perhe-
onni

Työministeriön (Department of
Labor) Washingtonissa liitettiin, e-
räänä sotatolmenpiteenä, naisten toi-
misto (Womens' Bureau).

Tämän laitoksen teki kongressi py-
syväksi laitokseksi. Lukuisten halli-
tusosastojen joukossa tuskin on tois-
ta, joka kolmen viimeisen vuoden
aikana, olisi suorittanut niin arvok-
kaita tekoja, kuin tämä Työdeparte-
mentti ja varsinkin "työväenjohta-
jan" Wm. Bauchop Wilsonin johdon
alaisena. Se taito ja tapa jolla hän
sovitteli työn ja pääoman intressejä,
on kapitalismille mitä suurimarkityk-
sellisintä. Miksikä ei siis kongressi
luottanut hänelle työläisnaisten in-
tressien huolenpitoa. Naistentois-
to muodostettiin mobilisoimaan nais-

ten työvoiman. Millä seurauksella
tätä yritystä tehtiin, osottaa tämän
toimiston johtajattaren neiti Mary
Andersonin antama julkinen laskel-
ma, jonka mukaan Yhdysvalloissa
työskentelee 12 miljoonaa palkka-
työntekijätärtä.

Hän ennustaa vuoden 1920 laskel-
man osottavan, että naiset muodos-
tavat kolmannen osan työtekevästä
väestöstä.

Neiti Anderson ei odota tämän, so-
dan kautta, niin korkeaksi kohonne-
neen naistyöläisten prosenttiluvun
laskevan. Naistentoisiston johtaja-
tar esiintuu myös ne pyrkimykset,
jotka kongressissa, perustettaessa tä-
män toimiston, elävöittävät: jällellä
olevan työvoiman kapitalisoiminen.
Komeasti julistaa hän myös, että tä-
mä naisten työ teollisuuden palvelu-
ksessa, ei vähääkään vahingoita
perhe-elämää. "Päinvastoin, naimis-
sissa olevat naiset innostuvat etsi-
mään työtä kodin ulkopuolelta, koska
sentähden perheen onnellisuus vain
lisääntyy", sanoo neiti Anderson.

Naisilla ei olekaan kotona enää
juuri mitään tekemistä, neiti Ander-
sonin mielipiteen mukaan, koska teh-
taat huolehtivat jo useimmista koti-
töistä.

Tullaanko ihmisluvun jälkeäisiä
kasvattamaan ja hoitamaan myös
tehdasmaisesti, sitä ei hän kerro mi-
tään. Vai ajatellaanko tulevaisuu-
dessa naisten menevän lapset selä-
sänsä, miehensä rinnalla, pölyisillä
tehtäisillä, huonon ilman pilaamilla
kaivoksilla, silloin kuin aurinko pais-
taa kirkkaana pelloilla ja niityillä.
Ja ajatellaanko lasten täytyvän, niin-
pian kuin vain juoksemaan pääsevät,
"perheonnea" lisätäksään, yhtyä tä-
hän työjärjestelmään.

Sitäkään ei neiti Anderson sano
mitään.

Mutta hän luulee naisten toimis-
ton muuttamisella vakinaiseksi to-
mistoksi, voitavan auttaa Työdeparte-
menttia, laajan ohjelman toteutta-
misessa naisten työehtojen paranta-
miseksi: sama palkka naisille, kuin
miehillekin, samanlaisesta työstä,
työpäivän lyhentäminen, yötyönkiel-
to, j. n. e.

Äskettäin toimitti Young Womens'
Christian Association koko maassa
tutkimukset naisten palkoista. Tä-
män tutkimuksen tulokset osottavat,
minkä suuren "onnen" naistyö tuo-
taa työläisperheisiin, mutta myös
sen, minkätähden kapitalismi niin
innokkaasti puoltaa naistyön yleistä-
mistä ja laajentamista eri aloille.
Philadelphassa ansaitsevat naiset
keskimäärin \$10.30; huonompina ai-
koina alenee se aina \$5.62. Tennes-
seessä oli 29.152 naisen keskimääräi-
nen palkka vuonna 1918 \$9.31. Mas-
sachusettsissa on viikkopalkka keski-
määrin alle 14 dollarin. Vuonna 1919
työskenteli New Yorkin valtiossa 32-
881 naisesta enemmän kuin 10 pro-
senttia alle \$6 viikossa, 53 prosenttia
alle 12 dollarin ja 63 prosenttia
alle \$14 viikossa.

Michiganin valtiossa on 56,592 nain-
sen teollisuuden alalla työskentele-
västä 95,349 naisesta, keskimääräi-
nen viikkoansio \$13.14. 11,674 kaup-
pa-alalla työskentelevää naista sai
keskimäärin \$11.16.

85,000 teollisuuden palveluksessa
olevasta naisesta Californiassa sai
vuonna 1916 53.3 prosenttia ja vuon-
na 1917 20.2 prosenttia vain \$10 vii-
kossa. Ja sellaisia on joka valtios-
sa paljon. Kymmenet tuhannet nait-
set tekevät työtä kaksi ja kolme kertaa
halvemmalla kuin miehet.

Naistyöläisten luvun korottaminen
12 miljoonasta 24 miljoonaa Nais-
tentoisiston kautta, ja tällaisten
palkkojen tekeminen säännöllisiksi
palkoiksi, tuottaisivat tietysti tälle
toimistolle työn ristiäjäin suosion. Sitä
parempi kun tätä voidaan tehdä
aatteella verhoituna, että miehen ja
naisen tulee olla yhdenarvoisen.